

לטמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא ודלא כרבי יהושע -

For a non-kosher animal, which was born from a kosher animal, but was impregnated by a non-kosher animal, and not like *Rabi Yehoshua*

Overview

The גמרא concludes that the teaching of רבא regarding the exclusion of כלאים from the word שח, is in a case of a non-kosher looking animal which was born from a kosher animal but was sired by a non-kosher animal. This teaching is in disagreement with יהושע ר' who derives it from a different פסוק. There is a dispute between ר' יהושע and רש"י how to interpret the view of ר' and other issues.

פירש בקונטרס¹ דרבי יהושע פליג אדרבי שמעון² -

- ר"ש explained that ר"י argues with רש"י -

ושרי גמל הבא מן הפרה שעוברתו משור בסימן אחד של טהרה מעלה גרה או מפריס פרסה -
And ר"י permits one to eat a camel which was born from a cow who was impregnated from a bull, provided that the offspring has one sign of כשרות, either chewing its cud, or a split hoof -

ודריש³ את⁴ זה לא תאכלו את הגמל גמל אי אתה אוכל בסימן אחד -

And ר"י expounds this from the verse, לא תאכלו את הגמל (this is what you shall not eat; the camel), this is expounded to mean, 'one may not eat a camel who has only one sign of כשרות, namely גרה -

אבל אחר אתה אוכל בסימן אחד⁵ ואיזה זה זה טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטהור -

However, there is another animal which you may eat with only one סימן, and what is this, it is a non-kosher animal which was born from a כשר animal who was impregnated from a kosher animal'. The ברייתא continues -

יכול אפילו עיבורו מן הטמא⁶ -

'I may have thought that even if it was impregnated from a טמא', it should also be permitted to be eaten (with one סימן) -

¹ לקמן עה,ב ד"ה דאיעבר (very top of the page).

² רש"י there. ר"ש maintains that a גמל which was born from a cow and an ox is forbidden to be eaten. See רש"י there.

³ See בכורות ז,א.

⁴ אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא, ויקרא (שמיני) יא,ד, לקם.

⁵ This טמא-looking animal may be either מעלה גרה or מפריס פרסה, and it is permitted to be eaten, since both parents are טהור.

⁶ This means that this טמא הנולד מן הטהור, mentioned previously (which is actually כשר according to ר"י), impregnated a cow. See shortly in this תוספות regarding the word הטמא.

כלומר⁷ כשם שאני מכשיר בו כך אני מכשיר בבנו אם נתעברה הימנו פרה –

This means, just as I permitted this 'טהור וכו' to be eaten, so too I will permit its offspring, if a cow became impregnated from this

- טמא הבא מן הטהור תלמוד לומר שה כשבים⁸ כולי -

'The פסוק teaches us כבשים, etc.' that both the father and the mother must be כבשים, however in this case the father is a (הבא מן הטהור) גמל, but not a כבש.

אפילו עיבורו מן הטמא comments on the words of תוספות

ועיבורו מן הטמא לאו דוקא דלדידה הוי טהור אלא דומה לטמא -

And the word הטהור מן ר"י is not precise, for according to the ר"י טמא הנולד מן ר"י is טהור; but rather he means that he is similar to a טמא, but in actuality he is טהור. This concludes the citation of פרש"י (and תוספות comment) –

In summation; according to רש"י, there is a dispute between ר"ש, who maintains that a גמל which was born from a cow and an ox is טמא (not כשר), and ר"י who maintains that it is (כשר) טהור provided that it has one of the סימני כשרות, either מפרסי פרסה or מעלה גרה.⁹ However, if this (הבא מן הטהור) גמל (who is actually כשר) impregnated a cow, the offspring is טמא.

פרש"י disagrees with תוספות

וכולה סוגיא דבכורות (דף יב,ב ושם) לא משתמע כפירוש -

But the entire סוגיא in מסכת בכורות does not conform to פרש"י -

אלא משמע דמודה רבי יהושע לרבי שמעון דגמל גמור¹⁰ הנולד מפרה ומשור שהוא אסור -

Rather it implies that ר"י agrees to ר"ש that a complete camel which is born from a cow and a bull is prohibited -

ואם יש בו סימן אחד שדומה מקצת לפרה מותר -

And if it has one characteristic which is (even) slightly similar to a cow, it is permitted to be eaten -

ולא קאי כלל אסימנים דקרא¹¹ ממעלה גרה או ממפריסי פרסה -

But (when ר"י stated אתה אוכל בסימן אחד) it is not referring at all to the סימני כשרות of the verses regarding chewing cud or split hooves, but rather it is referring to the similarity in appearance of the offspring to its mother¹² –

⁷ This is רש"י's comment (on the ע"ב [see footnote # 1]) on this וכו' of ר"י.

⁸ The plural word כבשים means that both parents must be כבשים.

⁹ However, it need not be similar to its parent at all.

¹⁰ This means that it looks completely like a camel, and is not similar at all to its parent.

¹¹ The הגהות הב"ח amends this to read, דקרא אַמעלי גרה או אַמפריסי (instead of דקרא או ממפריסי גרה או ממעלה גרה).

¹² Their faces or limbs have certain similarities.

now cites the גמרא in בכורות:

והכי איתא התם¹³ (שם) רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל פטורה מן הבכורה -

And this is how it is brought there; 'a sheep which bore a type of goat, or a goat which bore a type of sheep, the offspring is exempt from בכורה -

ואם יש בו מקצת סימנין¹⁴ חייבת רבי שמעון אומר עד שיהא ראשו ורובו דומה לאמו -

But if it has some characteristics of the mother it is obligated in בכורה; however, unless its head and a majority of its body is similar to its mother' -

ועלה דההיא מבעיא ליה לרבי שמעון בגמרא¹⁵ -

And regarding this, the גמרא queries there according to ר"ש [a camel] -

בן פרה מי בעי שיהא ראשו ורובו דומה לאמו להתירו באכילה או אפילו במקצת -

A cow's offspring which has סימני טומאה (it was not מפרים פרסה), does (מעלה גרה ומפרים פרסה) (we) require that its head and a majority of its body be similar to its mother, in order for it to be permissible to be eaten, or even if it is only partially similar to its mother, it can also be eaten?

ובעי למפשט מדברי יהושע¹⁶ דסבר כרבי שמעון מדקרי לה טמא¹⁷ -

And the גמרא wanted to resolve this query from the ruling of ר"י who agrees with ר"ש, since he calls it טמא -

וקאמר אבל¹⁸ אתה אוכל בסימן אחד כולי אלמא לא בעי ראשו ורובו להתירו באכילה -

And nevertheless ר"י maintains, however you may eat [another] גמל with one סימן, etc., it is evident that we do not require that ראשו ורובו be similar to the mother, in order to make it permissible to be eaten, and presumably ר"ש would agree -

ודחי ודלמא סבר לה כרבי שמעון בחדא¹⁹ ופליג עליה בחדא -

And the גמרא rejected this resolution, for perhaps ר"י agrees with ר"ש in one case,

¹³ The התם (שם) רחל (instead of התם (שם) ת"ר רחל) amends this to read הגהות הב"ה

¹⁴ It is apparent from this גמרא that סימנין here is not referring to גרה or מפרים פרסה at all, for both רחל and an עז are both מפרים פרסה, but rather סימנין here refers to various other characteristics in which the offspring is similar in its appearance to its parent.

¹⁵ The הגהות הב"ה amends this to read, (instead of לר"ש בגמל בן פרה מי בעי ר"ש שיהא, (לר"ש בגמרא בן פרה מי בעי שיהא

¹⁶ ר"י maintains that a טמא (גמל) which is borne from a פרה and a שור is כשר, only if it has סימן אחד, otherwise it is טמא, indicating that he agrees with ר"ש that a גמל born from a פרה ושור is טמא if it has no סימנים.

¹⁷ ר"י calls it טמא, and even though it is permitted, but that is only if it has a סימן; otherwise it is אסור, which explains why ר"י refers to it as טמא.

¹⁸ The הגהות הב"ה amends this to read אבל אתה אחר (instead of אבל אתה).

¹⁹ They both agree that a גמל which was born from a שור and פרה, but has no characteristics which are similar to the parent that it will be אסור. It is only where it has (at least) one similar characteristic that this גמל will be permitted. It is evident that ר"י does not argue with ר"ש, as רש"י stated, but rather both agree that a טמא הבא מן הטהור, who has no similar characteristics to its parent, is טמא. They may however argue how much is needed to make it כשר; according to ר"י, one סימן is sufficient, but according to ר"ש he may require ראשו ורובו to be similar.

and argues with him in the other case –

An additional question on פרש"י²⁰

ועוד משמע התם דטעמא דרבי יהושע²¹ משום דקסבר זה וזה גורם אסור²² -

And additionally, it seems there in בכורות that the reason of ר"י is because he maintains זה וזה is prohibited -

ולפי זה אפילו טהור שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא אסור -

So according to this reasoning (that אסור is זו"ג), even a טהור which was born from a טהור but was impregnated from a טמא is forbidden (because it is זו"ג) -

והך דשמעתין²³ דמוקי רבא לטמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא²⁴ -

And regarding our גמרא, which establishes the ruling of רבא in a case of a טמא who was born from a טהור but was impregnated by a טמא that it is forbidden -

מיירי נמי שדומה קצת לאמו כהיה דרבי יהושע²⁵ -

Is also discussing where the offspring was partially similar to his mother, as the case of by ר"י -

שאם היה דומה לגמרי לגמל אפילו עיבורו מן הטהור היה אסור -

For if it was completely similar to a camel, even if the cow was impregnated from a טהור it would be אסור -

דהא סבירא ליה כרבי שמעון כדאוקמא²⁶ דאיעבר מקלוט²⁷ וכרבי שמעון -

For רבא agrees with ר"ש as the גמרא established the case of רבא where the cow

²⁰ [Alternately, this may be an introduction to the issues 'תוס' brings up shortly.]

²¹ See א,ז there. ר"י maintains that one who was born from a טהור mother and a טמא father is אסור. See previously (footnote # 6) that according to רש"י this means that the father (who appears like a גמל) was the offspring of a פרה ושור, and he himself is באכילה; it is only his offspring that is באכילה.

²² זו"ג means that when there are two causes; one מותר and the other אסור, we rule that it is אסור. Here too since the father (who is טמא) is also contributing to the birth of the child, therefore the offspring is אסור. However, according to רש"י (see footnote # 6 and # 21) why should this offspring be אסור since the father (the גמל) is מותר, so there is no זו"ג. However, according to 'תוס' that both ר"י ור"ש agree that a טמא הבא מן הטהור (unless it is [partially] similar to the parent), we can say that the case of הטמא מן הטהור (from this טמא הבא מן הטהור), means that it is ממש טמא in a case where the father (the טמא) it is not at all similar to its parent.

²³ There is somewhat of a difficulty here; why do we establish the case of רבא by a טמא מן הטהור ועיבורו מן הטמא, when even a טמא שנולד מן הטהור would be אסור, according to what תוספות just said regarding זו"ג.

²⁴ This טמא is a קלוט (un-cloven hoof) who was born from a פרה ושור, but he is not at all similar to his parent, therefore he is really טמא, but nevertheless since he was born from a פרה ושור he can breed with a פרה. The offspring of this union even though it is slightly similar to its parent is nevertheless אסור, since it is excluded from the word שה להוציא את הכלאים, for the father is a טמא.

²⁵ This is the statement by ר"י that the טמא הנולד מן הטהור can be eaten if it is similar to its mother אחד. See footnote # 16. See 'Thinking it over'.

²⁶ On the very top of עה,ב.

²⁷ A קלוט (un-cloven hoof) means a גמל who was born from a פרה ושור. It is אסור if it is not similar at all to its parent, but if it is slightly similar to its parent it is מותר.

- ר"ש and according to קלוט was impregnated from a

והוא הדין דהוי מצי למנקט טהור שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא דאסור -

טהור And in truth the רבא could have mentioned (as an example of s' ruling) a טמא who was born from a טהור, but was sired by a טמא that it (too) is אסור

כיון דשה להוציא כלאים ואסור משום זה וזה גורם -

For since according to רבא the word שה excludes כלאים so in this case also, it would be אסור because of זו"ג -

אלא משום דנקט במילתיה דרבי יהושע טמא שנולד נקט נמי הכי במילתיה דרבא -

However, since in the teaching of ר"י it stated טמא שנולד, therefore here too by the teaching of רבא, he also states טמא שנולד -

ובמילתיה דרבי יהושע נקט משום דרישא קתני²⁸ -

טהור שנולד מן הטהור ועיבורו (instead of טמא שנולד) it stated ר"י And in the teaching of ר"י it stated טמא שנולד (instead of טמא שנולד), because it was stated in the רישא (מן הטמא) -

אבל אתה אוכל בסימן אחד²⁹ טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטהור -

‘However, you may eat with one sign, a טמא who was born from a טהור and was sired by a טהור’ -

להכי נקט בסיפא נמי יכול שאתה אוכל טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא -

Therefore, he also states in the סיפא; ‘I would think that you may eat a טמא who was born from a טהור, but was sired by a טמא’; but the truth is -

והוא הדין אפילו טהור שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא דאסור משום זה וזה גורם -

That the same rule applies even to a טהור who was born from a טהור, but was sired by a טמא that it is אסור on account of זו"ג -

והא דקאמר הכא ודלא כרבי יהושע כל שכן דהוי דלא כרבי אליעזר בר פלוגתיה³⁰ -

And this which the גמרא states here, ‘and this ruling of רבא is not like ר"י’, so certainly it is not like ר' אליעזר ר"י, for ר"י, who argues with ר' אליעזר -

דשרי ליה לגמרי והכי גרסינן רבי אלעזר³¹ ולא רבי אליעזר:

²⁸ The ברייתא (in א,ז) reads; (בכורות ז,א) reads; אחד בסימן אחד; אבל אתה אוכל אבל אתה אוכל הבא בסימן אחד; ואי זה זה הבא בסימן אחד זה טמא הנולד מן הטהור ועיבורו מן הטהור, יכול [שאתה אוכל] אפילו [טמא שנולד מן הטהור] ועיבורו מן הטמא ת"ל יכול אפילו וכו'. The סיפא begins (after the comma) with 'והוא הדין אפילו וכו'. The bracketed words are (seemingly) תוספות גירסא in that ברייתא.

²⁹ This is the view of ר"י that if it is partially similar to the parent it is מותר, since both parents are טהור. In this רישא it needed to state טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטהור, for if it was a טהור שנולד מן הטהור, that is obviously מותר. That is what all kosher animals are.

³⁰ However, רבא agrees with ר' יהושע (arguing with ר' יהושע). מותר is טמא הבא מן הטהור ועיבורו מן הטמא maintains that רבי אליעזר ר"י that it is אסור, but they derive it from different sources.

³¹ In the previous גמרא here it states ורבי אליעזר דמתיר בכלאים וכו'. Other are רבי אליעזר (with a י"ד), instead of ר' ר' (without a י"ד). This is incorrect, for the גמרא is answering that according to this ר"א the of בנין אב ר"א is for a טמא שנולד מן הטהור וכו', אסור, מותר, that it is אסור, so it cannot be ר' אליעזר, for according to him this טמא הנולד is מותר, not אסור, therefore the correct גירסא must be ר' אליעזר.

Permits it entirely; and the text should read רבי אלעזר, but not רבי אליעזר.

Summary

According to ר"ש there is a dispute between ר"י who maintains that a טמא שנולד מן is אסור, while ר"י maintains that if it has one of the סימני טהרה it is מותר even if it is not similar to its parent. While תוספות maintains that both ר"י and ר"ש agree that if this טמא הנולד מן הטהור is not similar to its parent, it is אסור.

Thinking it over

תוספות maintains that according to ר"י, a טמא which was born from two טהורים, and it does not look like its parent, is אסור. Why therefore does the גמרא establish the case of דומה by a טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא, which needs to be in a case of רבא by a טמא who was born (even) from two טהורים (and it was not דומה לאמו)?!³³

³² See footnote # 23.

³³ See # 53. אוצר מפרשי התלמוד